

Перший радянський велосипед, що було зібрано у Харкові

Історія велобудування на Україні розпочалась під час першої світової війни, до цього виробництвом велосипедів у Росії займались закордонні фірми, однією з яких була фабрика Лейтнера у Ризі. Із початком першої світової війни у 1914 р. фабрика вимушена була припинити випуск велосипедів, а у 1915 р. фабрика Лейтнера була евакуйована до Харкова. Таким чином, сама історія створила умови для становлення велобудівельного виробництва саме у Харкові, що став великим промисловим містом.

Завод Лейтнера було розміщено у цехах заводу «Серп та Молот». У важких умовах війни, а після, і революції 1917 р., виробництво велосипедів не було першочерговим завданням держави, через це хоча завод і працював, але випускав продукцію у невеликій кількості, і продукція ця була орієнтована на військовий час, це були складні велосипеди для військових «самокатних» частин. Велосипед випускався по замовленню армії та повинен був відповідати певним умовам – бути легким, надійним, зручним у експлуатації та ремонті, швидко складатись. Саме таким і був велосипед, що випускався у Харкові, за деякими параметрами ця модель випереджала французький велосипед «Пежо», а також австрійські, німецькі та японські моделі.

Становлення велобудівництва у Харкові проходило у тяжких умовах: не вистачало кваліфікованих кадрів, технічні умови виробництва залишали бажати кращого, не вистачало деталей, що не вироблялись у радянській державі, але не дивлячись на це велосипедний завод вистояв. У 1923 р. після закінчення громадянської війни урядом було прийнято рішення про організацію велосипедного виробництва на базі харківського заводу. Таке рішення було прийнято у зв'язку з тим, що у велосипедах гостру необхідність відчувало село, а крім того життя держави поступово вставало на мирні рейки, і потребувало не лише зброї, але і легких засобів пересування для простих громадян, котрим і став велосипед.

13 березня 1924 р. у Харкові на державному заводі імені Г. І. Петровського (таку назву отримав велозавод) було зібрано перший радянський велосипед. Вже у 1924 році завод випустив більше тисячі велосипедів, а у зв'язку із швидким розвитком металургійної промисловості СРСР та переходу на вітчизняні матеріали стало можливим збільшення кількості продукції, і вже у 1925-1927 рр. Харківський велозавод випустив близько 12 тисяч велосипедів. Із 1926 р. на виробництво була поставлена перша єдина модель велосипеда «Україна», яка довгі роки була основною у радянській державі.

Таким чином, поява велобудівельного заводу у Харкові була обумовлена трагічними подіями війн та революцій, але не дивлячись на це колектив заводу зміг наладити виробництво на новому місці, і завдяки цьому Харків став місцем народження першого радянського велосипеда.

Рисунок 3. Велосипед Лейтнера